

Bucuresti

Bar. Sf. Gheorghe - Nou

Tr. rest. pridua (varietate Sf. Bolg)

1982-85

1767

Nr.

1982-1985

Bucuresti

SF. GHEORGHE NOU

Tr. rest. pridua.

(Sf. Bolg)

LEI 0,80

**Memoriu privind restaurarea bisericii Sf. Gheorghe -Nou
din București**

Proiectul de restaurare a monumentului în formele sale inițiale, azi dispărute , a fost întocmit într-o primă variantă avizată de Direcția Monumentelor Istorice și de Artă în 1975, după modelul bisericii Mănăstirii Hurezu înălțată de Constantin Brâncoveanu în 1968, cu opt ani înainte de Sf.Gheorghe.

În lipsa unor date documentare sau constructive care să precizeze acele forme necesare restaurării, s-a considerat că ctitoria sa de la Hurezu putea să constituie exemplul ales de domnitor pentru noua sa biserică din București, cu acelaș pridvor fără turle și cornișă mai coborâtă decât proscosul.

Reluându-se în discuție problema pridvorului, în urma întâmpinării doamnei arhitect Delavrancea-Gibory în cadrul Consiliului Culturii, s-a cerut conform avizării consultative din 19 iulie a.c. ținută la Patrimoniul Cultural Național, întocmirea unui proiect-variantă cu un pridvor mai monumental, supraînălțat cu două turle cu un pridvor mai monumental, supraînălțată cu două turle suplimentare, după modelul bisericii de la Văcărești, înălțată în 1716, cu 10 ani mai târziu, presupusă a fi o copie fidelă a bisericii inițiale Sf.Gheorghe.

În compararea celor două variante prezentate acum pentru un aviz definitiv, necesar continuării lucrărilor în curs, trebuie subliniat că niciuna dintre ele nu se sprijină pe dovezi indiscutabile.

De aceea, în calitate de conducător al restaurării, cămin la părerea susținută în prima variantă în favoarea

formelor bisericii de la Hurezu, care se inscrie in mod firesc in girul principalelor monumente ale epocii, ca Biserica Domnesacă din Tirgoviște, sau Rada Vodă, Cotroceni și Mitropolia din București fără turle pe pridvor și cu o cornișă coberită față de corpul bisericii.

Văcăreștii, în schimb, pare mai degrabă să corespundă dorinței de afirmare a unui Domnitor, străin de țară, căutând să depășească prin forme noi mai monumentale, realizările de până atunci, dar părăsind prin acesta singul măsurii și echilibrării volumelor componente ce caracterizau operele măștrilor din trecut.

În afară de aceste considerații din domeniul unor presupuneri mai există încă și un argument de ordin tehnic care nu poate fi trecut cu vederea.

Se știe că terenul de la Sf. Gheorghe străbătut pe vremuri de un riu, este deosebit de sensibil la solicitările seismice.

De aceea, cu toate asigurările date de progresele tehnicii moderne, ne întrebăm dacă prin încălcarea celor două turle sprijinite pe un perete exterior găurit de numeroase arcade cu coloane destul de firave ca diametru, monumentul astfel restaurat va putea rezista în decursul vechurilor la noi acțiuni seismice de violență acelei din 1832 care a atras mărimea turlelor bisericii.

arhitect Stefan Balș.

St. Balș

1. Notă.

Argumentele aduse în discuție ca dovadă a existenței a două turle pe pridvor nu sînt convingătoare.

- Referatul N. Stoicescu nu aduce nimic nou față de datele istorice culese de arhg. Gh. Cantacuzino, care au stat la baza întocmirii proiectului inițial din 1974. Prezența menționării a patru cruci în catagrafia veacului trecut subliniază ca o dovadă peremptorie, se poate referi la fel de bine la crucile celor două turle, (pridvorului și altarului) în loc de patru turle. ?

- Deosebirea structurii interioare de tip central a pronaosului, apărută și la Sf. Gheorghe și repetată la Văcărești, diferită de cea de la Hurezu, nu atrage în mod obligator dovada unei deosebiri de structură a pridvorului și este explicabilă prin deosebirea programului de folosință între cele două ctitorii brâncovenești, prima fiind Catedrală de oraș cu spațiile naosului și pronaosului legate de arcade iar cealaltă avînd destinația de loc de înmormîntare, închis și despărțit cu zid de restul Bisericii.

- Menționarea pridvorului de încălțime mai joasă, închis cu două calote la Sf. Gheorghe, subliniind trecerea între exterior și interior prin arcade deschise, nr da posibilitatea alcătuirii unui admirabil ansamblu iconografic și totodată a realizării celui mai frumos exemplu de pridvor din întreaga arhitectură veche a Țării Românești, dar care ar fi pierdută în cazul străpungerii calotelor pentru ridicarea celor două turle prin, îngustele, înalte și disproporționate spații interioare necesare.

Stoicescu

Memoriu privind restaurarea pridvorului
bisericii Sf. Gheorghe Nou din București

Restaurarea bisericii se execută conform proiectului
avizat de către DMIA în anii precedenți.

Din cauza lipsei unor date documentare precise asupra
aspectului inițial al fațadei principale, era prevăzută în
acest proiect o refacere incompletă a pridvorului în părți-
le sale superioare, în formele ciuntite, cunoscute din gravu-
rile desenatorilor Raffet și Bouquet datînd din veacul trecut,
dinainte de dărămarea sa integrală.

Ca urmare a unor repetate întîmpinări ^{le} a doamnei arhitect
DeLavrancea Gibory susținînd că realizarea proiectului sub
această formă ar constitui o gravă eroare, Comisia Centrală
a Patrimoniului Cultural din cadrul Consiliului Culturii a
dispus reluarea discuției proiectului, care a avut loc la 16
Octombrie 1982, emițîndu-se un nou aviz în vederea restaură-
rii complete a monumentului, inclusiv pridvorul întregit în
partea superioară.

Prin noul aviz s-a stabilit :

1. ca proiectul modificat să țină seamă de asemănarea cu cti-
toria domnitorului Constantin Brâncoveanu de la Hurezu,
2. să respecte diferența înălțimii celor două cornișe ale
pridvorului și pronaosului de maximum un metru, astfel în-
cît arcadele superioare de la pridvor să fie cît mai monu-
mentale.

Planurile modificatorii cerute au fost prezentate Comisiei
în ziua de 29 Ianuarie 1983, fiind examinate în lipsa șefului
de proiect absent pe motive de boală, și au fost supuse unui

nou baraj de obiecțiuni din partea doamnei Delavrancea, pe motiv că nu s-a respectat condiția prevăzută la punctul 2 din aviz privind diferența de înălțime între cornișe.

Socotim că această afirmație nu se poate susține într-
o interpretare dată în proiect respectă diferența de 1 m
între cornișe cerută prin aviz, și totodată menține asemăna-
rea cu ctitoria de la Hurezu stabilită proporțional în func-
ție de dimensiunile diferite ale celor două monumente.

Se prezintă totodată alăturatele schițe comparative, pentru
confirmarea celor spuse.

Imi voi permite acum, în calitate de șef de proiect dar
și ca arhitect de oarecare renume în materie de restaurare,
stabilit printr-o lungă și neîntreruptă activitate și prin
numeroase realizări la monumente de primă importanță, să-mi
exprim nedumerirea asupra faptului că mă văd refintors acum
pe băncile Facultății, supus unor îndrumări în muncă împinse
până la detalii, din partea unor sfătuitoari nu întotdeauna cali-
ficate pentru aceasta.

Așa dar mă văd silit să afirm că, dacă am tot respectul
pentru activitatea de arhitect a doamnei Delavrancea, nu îi
pot recunoaște în schimb nici un fel de autoritate ca arhitect
restaurator, unde nu poate apare decât ca un amator improvizat.
Este știut, într-adevăr, că specificul cu totul diferit al ace-
stei discipline, esteticul precum și preceptele scolastice în-
vățate la Facultate, atât de importante în munca arhitectului,
trec pe planul doi și rămân subordonate istoricului și urmelor
precise descifrate pe monument.

Totodată nu mi-se pare normal ca un arhitect, oricât de re-
numit ar fi în profesia sa, să se poată suprapune fără nici

o bază legală și să intervină în activitatea unui coleg investit ca șef de proiect cu toate aprobările necesare.

De aceea, în încheiere, ținând seama că ^{în} realizarea oricărei lucrări " prea mulți bucătari strică mîncarea" și că treaba, pentru a merge bine trebuie să fie condusă de acel ce răspunde de ea, cred că ar fi timpul să se pună capăt odată atîtor discuții contradictorii și să se aprobe executarea restaurării în formele prezentate prin plangele înaintate Comisiei Centrale a Patrimoniului Cultural și care respectă avizul Nr.145 din 16 Octombrie 1982.

arhitect Ștefan Balș

7 Februarie 1983

Problema restaurării bisericii Sf.Gheorghe-Nou
din Bucureşti

În şedinţa de avizare a Consiliului Culturii din 31/VIII.1982 a fost pusă în discuţie întîmpinarea Doamnei arhitect Delavrancea-Gibory privind lucrările în curs efectuate la biserică în regia Parohiei din fondurile alocate de Patriarhie, pe baza avizului B.M.I.A. din 1969 şi a documentaţiei restructurate şi aprobate după cutremurul din 1977.

Pe lîngă lucrările de consolidare necesare, proiectul prevede şi modificarea şi completarea arhitecturii existente în scopul revenirii la formele iniţiale prin refacerea turlor dispărute de pe naos şi pronaos, şi reconstituirea vechiului pridvor dărămat în 1851. În lipsa însă a unor date documentare mai precise, această reconstituire trebuia, conform avizului, să respecte imaginea cunoscută prin desenele francezilor Raffet şi Bouquet din 1837 şi 1841 înainte de dărămare, dar cu cornişa ciuntită şi înlocuită cu o streăşină mare de scînduri, de aspect oriental specific epocii, care reprezintă o etapă precisă din istoria monumentului.

Prin întîmpinarea doamnei Delavrancea, se cere acum modificarea proiectului în sensul refacerii a patru turlor în loc de două şi ridicării cornişei pridvorului la înălţimea cornişei corpului bisericii. Pe baza argumentelor prezentate în scris ca fiind dovezi indiscutabile, se va împiedica astfel o gravă denaturare a celei mai strălucite opere de arhitectură realizată de Constantin Brâncoveanu.

Faţă de această atît de categorică afirmaţie, apare necesară reluarea argumentelor care au fost expuse în sprijinul proiectului şi temeinic discutate cu ocazia avizării propunerilor prezentate atunci.

S-a arătat de la început că nu a fost găsită nici-o dovadă

documentară sau păstrată în zidărie, asupra numărului inițial al turlor sau asupra înălțimii cornișei pridvorului, ele putând fi sau ca cele de la Hurezu clădită de meșterii lui Brâncoveanu în 1698 cu opt ani înainte de Sf.Gheorghe, adică cu două turlă și pridvor cu cornișa coborâtă, sau ca cele de la Văcărești, clădită în 1716 cu zece ani mai târziu, adică cu patru turlă și pridvor ridicat la nivelul bisericii.

Dar studiul vechiei arhitecturi din Țara Românească privind toate monumentele mai importante cu patru turlă din care două așezate în linie pe fațada Vest ca la prototipul Episcopiei Argeșului ne arată că întotdeauna aceste două turlă se găsesc așezate pe zidurile pline ale pronaosului și nu pe zidurile străpunse de golurile arcadelor pridvorului, cu singura excepție tardivă a Văcăreștilor.

De aceea, s-a socotit mai plauzibilă presupunerea unei legături cu formele arhitectonice ale monumentelor precedente, considerându-se justificată apropierea de Hurezu cu două turlă și pridvor mai coborât, zidită de aceiași meșteri cu câțiva ani înainte.

Redăm mai jos un tabel cu monumentele cu patru turlă :

1508	Episcopia Argeșului - prototip	4 turlă din care 2 spre Vest pe pronaos
1620	Radu Vodă - București	idem
1655	Mitropolia "	idem
1679	Cotroceni "	idem
1706	Sf.Gheorghe "	?
1716	Văcărești "	4 turlă din care 2 spre Vest pe pridvor.

Cît privește problema pridvorului mai scund, se constată de-a-semena că numeroase din bisericile mai importante anterioare prezintă această particularitate, care deci nu poate fi conside-

rată ca o anomalie, ci ca o rezolvare aplicată în mod obișnuit de către meșterii epocii. Considerăm ca atare că și aci, existența acestei rezolvări la Sf.Gheorghe la fel ca la Hurezu, este mai verosimilă decât cea de la Văcărești și nu poate fi categorisită ca o gravă eroare întrucât există și la următoarele monumente de prim ordin clădite mai înainte :

1583 Bis.Domnească din Tîrgoviște	Ghica Vol.II, p.37, fig.179
1620 Radu Vodă din București	Rev.Mon.Ist.1975, Nr 1, p.52
1655 Mitropolia din București	Sesiune D.M.I. 1963, p.16
1668 Coieni Mironești	Ghica Vol.III, p.46, fig.121
1679 Cotroceni	Ghica Vol.III, p.66, fig.307 tablou votiv
1698 Hurezu	BCMI 1908, p.59, tablou votiv
"	1909 p.83 inscripție
1699 Brâncoveni	Ghica Vol.IV p.69, fig.336
1699 Fundeni	Ghica Vol.IV p. 107, fig.929
1700 Colțea	Ghica Vo.IV, p. 101, fig.837
1706 Sf.Gheorghe București	?
1716 Văcărești	cornișă la nivel cu biserica.

Examinînd acum argumentele doamnei Delavrancea pentru modificarea proiectului întocmit, constatăm că nici acestea nu sînt sprijinite pe nici o dovadă materială, ci doar pe presupuneri subiective și considerații de ordin estetic sau didactic atrase de formația primită prin preceptele facultății de arhitectură. În consecință, modificarea cerută nu ar însemna decât o înlocuire a unei ipoteze cu alta încă mai ipotetică, în care caz nu considerăm că ar fi îndreptățită înlocuirea unui proiect întocmit pe baza unei documentații temeinice, discutat și avizat în cunoș-

tință de cauză, cu acel ce se propune acum.

Consecințele pentru gantierul în curs de execuție, în cazul acceptării propunerilor doamnei Delavrancea, ar atrage o întârziere dăunătoare desfășurării ritmului lucrărilor, fiind necesare o redactare suplimentară a plângerilor și detaliilor și a documentației scrise, precum și obținerea unui nou aviz și o nouă autorizație. Totodată, problema procurării cantității majorate de cărămizi de format special pentru o cornișă și arcaturi la pridvor precum și a pierderii cornișei deja executată la fațada Vest a pronaosului, va ridica dificultăți de ordin financiar care vor trebui să fie acceptate și rezolvate de beneficiar. Rezultă deci necesitatea luării unei hotărâri cât mai urgente pentru clarificarea situației într-un fel sau într-altul.

Notă : Observații, asupra anexelor la referatul doamnei Delavrancea :

1. În privința rezolvării problemei colonetelor de colț la registrul arcaturilor semi-circulare, recunosc că domnia-sa a avut dreptate, nu însă cu trei ci cu două ciubuce verticale. Au și fost luate măsuri de îndreptare pentru cele patru colțuri în cauză.
2. Pridvorul bisericii Domnești din Tîrgoviște, inițial boltit cu boltă de zid în leagăn scoasă în consolă este legat de pronaos prin fundație, parament, brîu și are cornișa coborîtă.

Vezi articol în Sesiunea DMI din 1963 și Ghica Vol. II, fig.

179.

la | - Pridvorul de la Hurezu a fost mai scund de la început, după cum o dovedește tabloul votiv. Vezi BCM. 1908, p. 59.

Propunere pentru o soluție de compromis.

În cazul că se aprobă modificarea cerută, pe considerentul că proiectul constituie o restaurare incompletă denaturând arhitectura monumentului, se propune adăugirea unui registru de arcaturi semi-circulare mai scunde deasupra brîului și o cornișă zimțată mai coborîtă, ca la Hurezu, conform schițelor alăturate. S-ar duce astfel pînă la capăt ideea inițială a asemănării cu Hurezu, care a stat la baza întocmirii proiectului înainte de a fi avizat.

arhitect Ștefan Balg

10.IX.1982

Problema restaurării bisericii Sf.Gheorghe Nou
din București

Memoriu din 19.VII.983

Scurt istoric

Datele preliminare proiectului inițial întocmit la faza STE de către arhitect C.Marinescu în 1968 în diferite variante, au fost discutate la fața locului în cadrul DMIA, după efectuarea cercetărilor arheologice ale colectivului Muzeului de Istorie a orașului București. Comisia de avizare a recomandat extinderea lucrărilor de cercetare pentru întregul pronaos pînă la vechile nivele ale pardoselilor interioare. S-a aprobat totodată dărîmarea pridvorului ridicat de Villacrosse în 1851 pe locul vechiului pridvor cu arcade și coloane de piatră sculptată, cunoscut prin desenele Raffet și Bouquet din 1837, făcute înainte de demolarea sa.

Pe baza acestor cercetări, a fost întocmit în 1975 un nou proiect în faza PE de către DMIA, care a fost aprobat și avizat cu toată documentația necesară pentru jumătatea vestică a bisericii. S-a hotărît însă, în lipsa unor date mai precise, refacerea pridvorului în formele și înălțimea trunchiată cunoscute prin documentul Raffet.

Lucrările de execuție efectuate în anii următori pînă la cutremurul din 1977, au respectat acest proiect, pînă în 1982 cînd, în urma întîmpinărilor doamnei arhitect Delavrancea Sibory discutate la Consiliul Culturii în ședințele din 31/VIII 982 și 16/X 982, s-a convenit la renunțarea înălțimii ciuntite a pridvorului socotită ca necorespunzătoare în cadrul acțiunii de restaurare generală a monumentului.

La cererea șefului de proiect, arhitect Balș, s-a aprobat

sa înălțimea cornișei pridvorului să rămână totuși mai coborâtă față de cornișa generală, în felul existent la biserica din Hurezu, socotită de către proiectant ca fiind modelul pe care l-au urmărit meșterii lui Brâncoveanu cu opt ani înainte de Sf.Gheorghe.

Planșele modificatoare, cu o diferență de înălțime între cele 2 cornișe de 1,10 m., au fost prezentate la Consiliu la tov.Gălețeanu în ziua de 20/X fără însă a se obține confirmarea soluției propuse. Din cauza unei noi acțiuni a neobositei doamnei Delavrancea Gibory, s-a dispus o reluare a problemei pridvorului și a turlelor, în cadrul unei ședințe lărgite a Consiliului, pentru ziua de 19/VII a.c.

Față de această situație, rog a se examina următoarele :

1. O hotărâre definitivă asupra problemei, este necesară mersului mai departe al lucrărilor.
2. Atît doamna Delavrancea Gibory cît și subsemnatul avem ca scop comun restaurarea finală a monumentului. Nu există însă un acord privind continuarea lucrării, fie în ipoteza modelului Văcărești - teza Delavrancea -, fie în ipoteza Hurezu - teza Balș - întrucît necunoscutele privind formele inițiale, nu au fost lămurite.

Se constată totodată că în apărarea tezei proprii, dna Delavrancea înlătură cu o superbă siguranță de sine toate argumentele precise, bazate pe probe găsite în zidărie, prezentate în teza Balș, menite să justifice o filiațiune plauzibilă între Hurezu și Sf.Gheorghe. Argumentele doamnei Delavrancea rămîn mai departe de domeniul ipotetic mai mult sau mai puțin fantezist.

3. La fel ca și doamna Delavrancea, sînt arhitect și în măsură să apreciez și să judec scara valorică a unor monumente comparate

între ele.

Ca atare, mă văd îndreptăţit să nu împărtăşesc admiraţia pentru Văcăreşti, prezentat ca fiind copia fidelă a bisericii Sf. Gheorghe, atît în ce priveşte volumul unic "şi demn" al corpului cu o singură cornişă, cît şi în distribuţia liniştită a turlelor cu cele trei îngrămădite la capătul vestic şi cea de a patra mult izolată în spate. Hurezu în contrast, socotesc că are o grupare mai armonioasă a volumelor dispuse treptat în adîncime şi o aşezare mult mai liniştită a celor două turle în silueta generală a monumentului.

De aceea, rămîn convins că aplicarea formulei Văcăreşti pentru Sf. Gheorghe ar fi în defavoarea operei lui Brîncoveanu.

4. În încheierea celor spuse, trebuie să adaug că acţiunea urmărită cu atîta perseverenţă de către doamna arhitect Delavrancea-Gibory împotriva realizării unei lucrări întocmită şi în curs de execuţie de către un alt coleg arhitect, nu respectă etica profesională şi nu o pot considera ca fiind corectă, în-călcînd atribuţiile legate de o şefie de proiect. Şeful de proiect, conform uzanţei, este stăpîn pe lucrare şi el răspunde, fie în bine fie în rău, de rezultatul operei în curs.

arhitect Şt. Balg

18.VII.983

St. Balg
1

Memoriu

către ArhiEpiscopia Bucureștilor

4. Urmare adresei nr. 9067/985 - ArhiEpiscopia Bucureștilor, privind restaurarea pridvorului bisericii Sf. Gheorghe Nou din București, se înaintează alăturatul memoriu întocmit de către arhitect Stefan Balg - șeful de proiect al lucrării de restaurare ca răspuns la criticile prezentate de arhitect H. Delavrancea-Gibory la 27 mai 1985, înscușite de tov. Președinte Suzana Gâdea și înaintate spre analizare pentru punctele 1-5 inclusiv.

Pct.1. Portalul de piatră

Prin avizul CCES nr. 128 din 7 August 1984, s-a cerut ca proiectul de refacere a encadramentului să urmeze modelul de la Hurezu, păstrându-se numai medalionul cu pajura corbului Brâncovenesc, renunțându-se la pajura cu vulturii Cantacuzini. S-a întocmit în consecință o planșă modificatoare la mărime naturală în conformitate cu Avizul, medalionul amplasându-se în axul compoziției. Planșa nouă, prezentată de Arh. H. Delavrancea, prin dimensiunile față de de peste 1m, modelul de la Hurezu, nu se poate încadra în spațiile prevăzute în proiect și deja executate.

Bordura adusă de la Urlați, ce se propune a fi înserată în noul model prezentat, nu corespunde, nici ca dimensiuni, nici ca execuție de calitate inferioară, cu frumoasa realizare de o valoare unanim recunoscută, a portalului de la Hurezu.

Cît privește obiecțiunea privind modul de deschidere a ușii, este de la sine înțeles că cerința de deschidere spre exterior va fi respectată, prin folosirea unor balamale speciale care nu afectează encadramentul de piatră.

pct.2 Coloana pridvorului

Lipsa astragalului, element intermediar între fus și capitel, semnalată ca o greșeală a proiectului aprobat, este însă justificată în cazul de față prin faptul clar dovedit prin fragmentele autentice recuperate pe șantier, că nu a existat acest astragal nici la baza capitelului, nici la partea superioară a fusului. Fragmentele în cauză se găsesc păstrate la șantier.

De altfel, meșterii epocii nu respectau întotdeauna legile stilistice consacrate, existând și alte exemple de asemenea derogări după gradul de fantezie a meșterului vremii.^{1/}

Corectările propuse pentru galbarea fusului coloanei sînt, pe de o parte, greu de realizat din cauza grosimii mici a coajei de piatră ce îmbracă miezul de beton armat al fusului coloanei, iar pe de altă parte, această galbare nu se constată la modelele autentice care se mai păstrează sub forma celor două fusuri caamelate recuperate, ce au aparținut vechiului pridvor demolat de Villacrosse în veacul trecut. ((Vezi referatul din 1 Iulie 1985 alăturat).

pct.3 Cercul central pentru hramul monumentului, propus de arhitect H. Delavrancea și executat prin dispoziția tov. arhitect Bircea Mihai, delegatul CCES fără nici o aprobare legală, a fost înălțat de către șeful de proiect întrucît nu era cuprins în proiectul de execuție predat șantierului la data de Iulie 1984. Imagine hramului cerută între timp de beneficiar, se propune a se realiza în cadrul unei nișe adîncite în axul arcaturii centrale de peste brîu.

1/ Vezi Arh. J. Dumitrescu - Capitelul din Țara Românească
pagini de veche artă românească, Vol. IV 1981, p. 133-134.

pet.4 Gaura ovală de peste intrare

Acest panou decorativ încadrat cu ciubuce deasupra intrării în pridvor nu datează din vremea lui Villacrosse ci aparține fostului pridvor Brâncovenesc demolat, după cum se constată din stampa lui Douquet, citată de arh. H. Delavrancea ca fiind un document respectând fidel monumentul reprezentat.

pet.5 Profilul dublu înconjurând biserica

Acest profil dublu se oprea la linia despărțind pronosul de pridvor, și era continuat în jurul acestuia de un ciubuc simplu după cum s-a dovedit în fațadele laterale în dreptul joncțiunii cu pridvorul prin urmele cărămizilor pe cant păstrate în zidărie și rase la fața zidului regisite în această zonă. Aceeași situație se găsește identică la Hurezu.

În concluzia acestor răspunsuri la criticile aduse proiectului, rog a se înțina forurile superioare că toate aceste critici nesfârșite, în cea mai mare parte nejustificate și datorate capriciilor unei persoane dilotante și fără pregătire în muncă a restaurării, nu fac decât să întîrzie ritmul execuției și să periclitaze astfel respectarea termenelor atât de stricte fixate prin graficul de execuție pentru terminarea lucrării.

2. Observații asupra posibilității nerespectării a punctelor 2 și 3 din avizul CCBS nr.128 din 7 August 1984.

pet.2 Marcarea conturului zidurilor vechiului monument nu se va putea realiza intrucît nu s-au putut obține releveele necesare ale acestui contur din partea arheologilor Muzeului de Istorie a orașului București.

pet.3 Prin referatul din 1 Iulie 1985 înaintat beneficiarului de către proiectant, s-au arătat motivele care au dus la renunțarea la respectarea acestui punct, motive la care s-a adăugat graba impusă pentru terminarea lucrărilor de fațadă.

24 VII 1985

arhitect Stefan Balg

Stefan Balg

Referat privind restaurarea pridvorului bisericii

Sf. Gheorghe Nou din București

1. Prin Avizul CCEȘ nr. 128 din 7 august 1984, s-a cerut la punctul 5, modificarea formei canelurilor prevăzută în proiect pentru fusurile coloanelor pridvorului, cu alte caneluri de tipul frînghiei răsucite, după modelul fusului adus de la muzeul din Urlați, înregistrat ca fiind provenit de la biserica Sf. Gheorghe. Întrucît există pe șantier două fusuri întregi autentice, recuperate din pridvorul făcut de Villacrosse după demolarea pridvorului Brâncovenesc, care mai păstrează pe o față adosată peretului canelurile originale;

- întrucît aceste două piese, cu canelurile lor în sensuri inverse, corespund întocmai ca forme și dimensiuni, cu vechiile coloane reprezentate în stampla lui Raffet;
- întrucît totodată mai există pe șantier un capitel care a suferit acelaș tratament, fiind refolosit de Villacrosse în stil clasic, dar păstrînd în spate resturi din sculptura capitelului Brâncovenesc inițial;

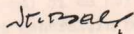
Considerăm ca atare că aceste piese recuperate chiar de pe locul lor, sînt în mod neîndoielnic piese autentice ale vechiului pridvor și trebuie luate ca model în refacerea canelurilor originale.

Fusul de coloană adus de la Urlați poate proveni de la vreun foișor din cuprinsul fostului han, dar în nici un caz nu de la biserică, ne avînd nici dimensiunile necesare, nici execuția îngrijită corespunzătoare unui asemenea pretențios monument.

2. Prin același aviz se cere la punctul 3 ca cele două trafoare autentice aflate la Urlați, care au servit ca model la refacerea celor opt trafoare necesare pentru restaurarea bisericii, să fie aduse și încorporate în fațadele restaurate, urmînd ca două din cele noi executate să fie restituite muzeului.
- Considerînd pericolul de deteriorare prin extragerea lor din locul unde se află acum zidite, și prin transportul lor la București;
 - considerînd deasemenea preceptele actuale care cer ca, prin Carta de la Veneția, piesele originale să fie adăpostite în muzee și înlocuite cu copii,
 - cerem ca această măsură să fie aplicată și în cazul de față, obținîndu-se astfel și realizarea economiei operației transporturilor.

Rugăm, în concluzie, ca să fie rediscutate aceste două puncte din aviz în cadrul unei gîdînte restrînse de specialiști, care să fie ținută la fața locului, într-un termen cît mai apropiat, ținînd seama de termenele fixate în graficul de execuție stabilit.

Șef proiect

arhitect Ștefan Balș

1.VII.1985

- 1)- Pentru ce privește traforurile originale aflate în muzeu la Urlați - este normal ca ele să rămână acolo. Potrivit recomandărilor date de specialiști - cartea de la Venetia - piesele originale este bine să fie înlocuite cu copii - iar originalele să se păstreze în muzeu. Așa s-a făcut cu cariatidele de pe Acropola Atenei.
- 2)- Pentru coloanele de la pridvor - socotesc că modelele găsite în zidăria pridvorului (opt) din care două au în spate păstrate canelurile originale, este normal să fie luate drept model pentru coloanele de la pridvor.

ss/ prof.Gr.Ionescu

6 iulie 1985

- / -

- 1) În legătură cu traforurile originale păstrate la muzeul din Urlați, opiniez cu fermitate ca ele trebuie să rămână acolo unde sînt, iar la biserica Sf.Gheorghe să fie realizate copii. Așa s-a procedat la numeroase monumente incluziv la Hurez unde balustrada originală a fost depusă la muzeu, fiind înlocuită cu o copie.
- 2) Nici nu poate fi pusă în discuție la modul serios imitarea fuselor canelate în torsadă de la Urlați - factura lor grosieră și de slabă factură artistică demonstrează că nu potea proveni de la ctitoria Brâncovenească. Este mai mult decât firesc să se respecte modelele găsite în situ cu ocazia restaurării. Precizăm că pentru detaliile de execuție, șeful de proiect s-a consultat pe șantier cu membrii de specialitate din comisia patrimoniului cultural național (prof. Grăгоре Ionescu, prof. Vasile Drăguț, dr.Răzvan Theodorescu) și că soluțiile adoptate se înscriseră în prevederile avizului general. În mod normal, potrivit legii pentru detaliile de execuție, șeful de proiect are autoritate deplină. Dealtfel, problema este de drept în competența șefului de proiect, prevederea din avizul 128 avînd un caracter special în afara uzanțelor și fără să fi fost consultați membrii Comisiei P.C.N.

ss/ V.Drăguț

25.VII.1985

pt. conf. dr. D. Băbuș